



ARBOGA KOMMUN

Strategisk och ekonomisk plan 2023–2025

Ekonomiska driftramar och investeringar
Kommunfullmäktige 2022-11-24 §115



Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Organisation	5
3	Vart gick pengarna / Fem år i sammandrag	6
4	Befolkningsprognos	8
5	Ekonomisk översikt	10
6	Ekonomiska förutsättningar	14
6.1	God ekonomisk hushållning	14
6.2	Resultat och ekonomisk ställning	14
6.3	Finansiell profil	17
6.4	Skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning	18
7	Ekonomiska driftramar	20
7.1	Resursfördelningsmodell	20
7.2	Resultatbudget	21
7.3	Specifikation av styrelsens och nämndernas ramar	22
7.4	Lokalförsörjningsplan	25
8	Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen	26
9	Investeringar	27
10	Ekonomiska sammanställningar	32

1 Inledning

I Arboga styrs verksamheten med värdegrund, vision, strategiska områden och dess inriktning, mål samt beslutar om fördelning av ekonomiska resurser. Visionen och målen beskriver det kommunen vill åstadkomma i framtiden och värdegrunden är de värderingar som genomsyrar verksamheten. Tillsammans anger de för medborgarna och medarbetarna vad kommunen står för och ska förverkliga de närmaste åren.

Planeringsprocessen resulterar i att kommunfullmäktige inför varje verksamhetsår beslutar om en Strategisk och ekonomisk plan (SEP) där mål och resursfördelning framgår. Den årliga processen består av en mer strategisk del som sker på våren och en mer operativ del som sker på hösten. Under den strategiska delen gör förvaltningarna analyser som ligger till grund för beslut om prioriteringar på kommunnivå. Under den operativa delen arbetar verksamheten med sin planering utifrån de beslutade ramarna. En konkretisering av kommunfullmäktiges beslut sker i varje nämnd och styrelsen genom ett beslut om nämndens/styrelsens budget.

Resursfördelning innebär att prioritera och fördela ekonomiska resurser till den verksamhet som ska utföras så att mesta möjliga nytta skapas av tillgängliga medel och att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls. En helhetsvärdering ska göras av finansieringen av verksamheten i form av skatter, statsbidrag, taxor med mera. Resurser fördelas utifrån en värdering av behov i verksamheternas grunduppdrag och hur dessa förändras. Behovsförändringar som är till exempel volymutveckling, demografiska förändringar och pris- och löneutveckling tydliggörs i kommunens resursfördelningsmodell från kommunfullmäktige till styrelsen och nämnder.

Resurser fördelas utifrån två behov:

- Drift, ekonomisk ram för den årliga löpande verksamheten, intäkter och kostnader. Kommunfullmäktige fördelar ekonomiska ramar till kommunstyrelsen och nämnderna. Styrelsen och nämnderna fördelar på verksamhetsnivå och ska anta principer och modeller hur resursfördelningen sker.

- En total ekonomisk ram för ett investeringsprojekts inkomster och utgifter samt förändrade driftkostnader. Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar på investeringsområde eller projektnivå till kommunstyrelsen och nämnderna. För inventarier/maskiner/fordon fördelas totala ramar till kommunstyrelsen och nämnderna. Kommunstyrelsen beslutar om omfördelning mellan investeringsområde/projekt inom den totala investeringsramen. När det gäller inventarier/maskiner/fordon har ansvarig nämnd rätt att besluta om omfördelning. Nämnderna har ett genomförande- och uppföljningsansvar för investeringar.

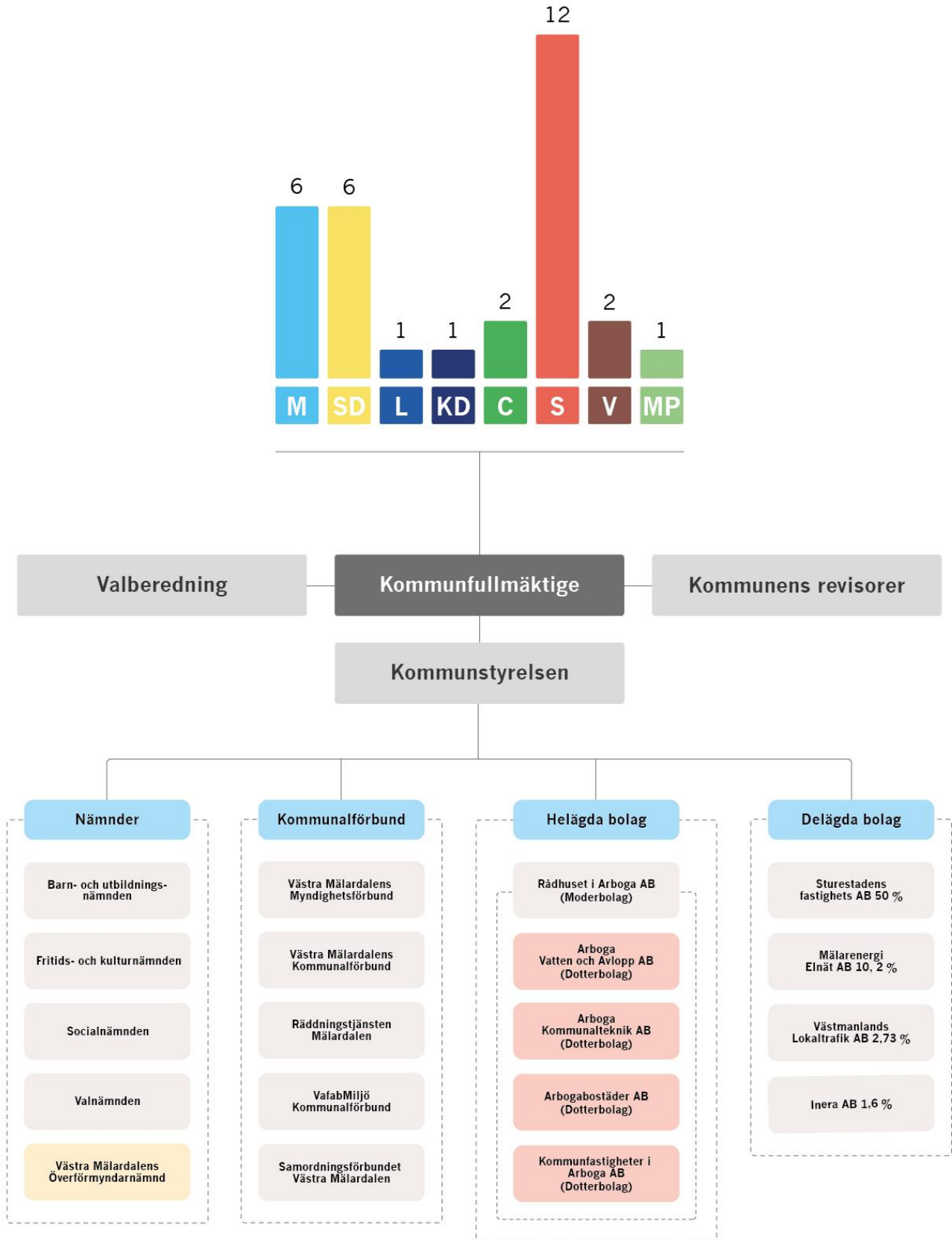
Eftersom år 2022 är ett valår så skiljer sig planeringsprocessen från ett år då det inte är ett val. Vid ett valår så sker besluten om mål och resurser vid separata tillfällen och inte i ett samlat beslut. Detta beror på att det efter ett val sker en översyn av mandatperiodens politiska inriktning som påverkar målstyrningen. Inför ny mandatperiod sker också en översyn av styrmodellen.

Nämndernas och styrelsens underlag till Strategisk och ekonomisk plan (SEP) inlämnades i slutet av april för sammanställning inför budgetdagen den 3 maj. Underlagen, tillsammans med nulägesanalys, låg till grund för budgetberedningen som ägde rum tre dagar under maj månad. Underlaget från nämnderna är en analys som beskriver och värderar sin verksamhets nuläge och framtid. Underlaget innehöll även investeringsbehov de kommande tre åren. Efter avslutad budgetberedning kom de politiska partierna överens om att beslutet i kommunstyrelsen i juni enbart blir en beskrivning av nuläget avseende drift- och investeringsbudget.

Efter valet den 11 september återupptogs budgetarbetet och kommunstyrelsen/kommunfullmäktige beslutar i november om resursfördelning och finansiering 2023–2025. Resursfördelning per nämnd och styrelsen beslutas senast i mars 2023. Den politiska inriktningen för mandatperioden med värdegrund, vision, strategiska områden, övergripande mål och mätningar beslutas av kommunfullmäktige i januari 2023. Den politiska inriktningen ska vara styrande för nämndernas och styrelsens verksamhetsplanering.

2 Organisation

Kommunfullmäktige mandatfördelning



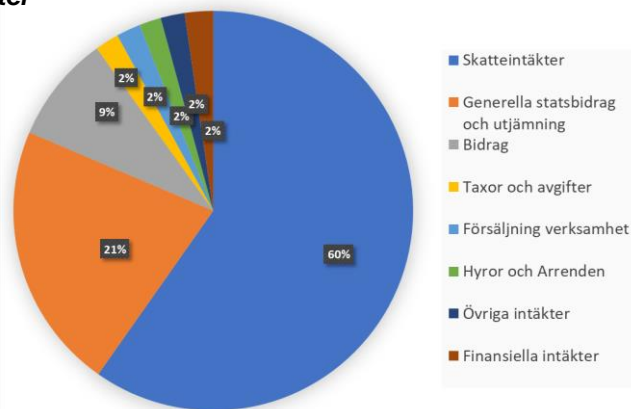
3 Vart gick pengarna / Fem år i sammandrag

100 kr i skatt till kommunen användes på följande sätt år 2021

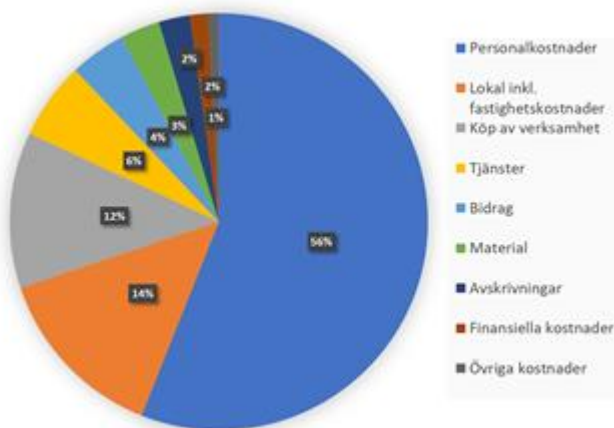


Fördelning av intäkter och kostnader 2021

Intäkter



Kostnader



Fem år i sammandrag

Fem år i sammandrag, kommunen	2021	2020	2019	2018	2017
<i>Allmänt</i>					
Antal invånare 31/12	14 100	14 039	14 087	14 138	13 934
därav förändring	61	-48	-51	204	31
därav födelsenetto	-40	-28	0	-30	-15
Inpending till kommunen	Ett års eftersläpning	1 527	1 759	1 845	1 926
Utpending ut från kommunen	Ett års eftersläpning	2 796	2 611	2 599	2 508
Arbetslöshet, procent i december	8,2	10,0	9,2	8,2	9,7
<i>Ekonomi</i>					
Skattesats, totalt	33,29	33,29	33,29	33,29	33,29
Skattesats, kommunen	22,41	22,41	22,41	22,41	22,41
Skattekraft som andel av rikets medelskattekraft, procent	88,9	88,3	89,4	88,5	88,1
Årets resultat kommunen, mkr	29,9	52,3	14,5	-8,5	12,5
Resultat före extraordinära poster i relation till skatteintäkter och utjämning, procent	3,3	6,0	1,7	-1,1	1,6
Årets resultat koncernen, mkr	64,7	72,4	25,3	3,6	34,9
Verksamhetens nettokostnader, exklusive jämförelsestörande poster, mkr	899	849	851	844	814
Nettokostnadsutveckling, procent	7,6	-0,6	1,1	5,5	8,3
Utveckling skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, procent	4,8	4,3	4,1	2,4	3,5
Verksamhetens nettokostnader, tkr/invånare	64	59	60	60	58
Nettokostnadernas andel av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning, procent	99	94	99	101	98
Finansnetto, mkr	19,3	19,3	17,1	25,7	16,4
Nämndernas budgetavvikelser, mkr	16,9	15	-14	-29	5
Nettoinvesteringar, mkr	50	21	82	44	87
Nettoinvesteringar, tkr/invånare	3,5	1,5	5,8	3,1	6,2
Balansomslutning, mkr	1 316	1 258	1 419	1 426	1 391
Eget kapital, mkr	725	695	649	635	644
Likviditet, mkr	220,9	169,2	85,6	130,8	138,4
Långfristiga lån, mkr	174	246	420	401	433
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser, procent	33,8	32,6	25,4	23,5	23,6
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före 1998, procent	55,1	54,5	46,4	44,5	46,3
<i>Anställd personal</i>					
Antal tillsvidareanställda	948	939	1 022	1 060	1 065
Antal visstidsanställda	329	308	304	321	328
Summa antal anställda	1 277	1 247	1 326	1 381	1 393
Andel tillsvidareanställda, procent	74,2	75,3	77,1	76,8	76,5
Andel anställda som är män, procent	16	15	18	17	17
Andel anställda som är kvinnor, procent	84	85	82	83	83
Anställdas medelålder, år	47	46	47	47	47
Total sjukfrånvaro, procent	7,3	7,4	6,1	6,4	6,4
Andel långtidssjukskrivna av den totala sjukfrånvaron, procent	30,1	24,2	33,3	32,2	41,6

4 Befolkningsprognos

Kommunstyrelsen beslutade den 29 mars 2022 om befolkningsprognos för perioden 2022–2035. Planen utgår från en årlig befolkningsökning med 50 personer utifrån 31 december 2021 då invånarantalet var 14 100.

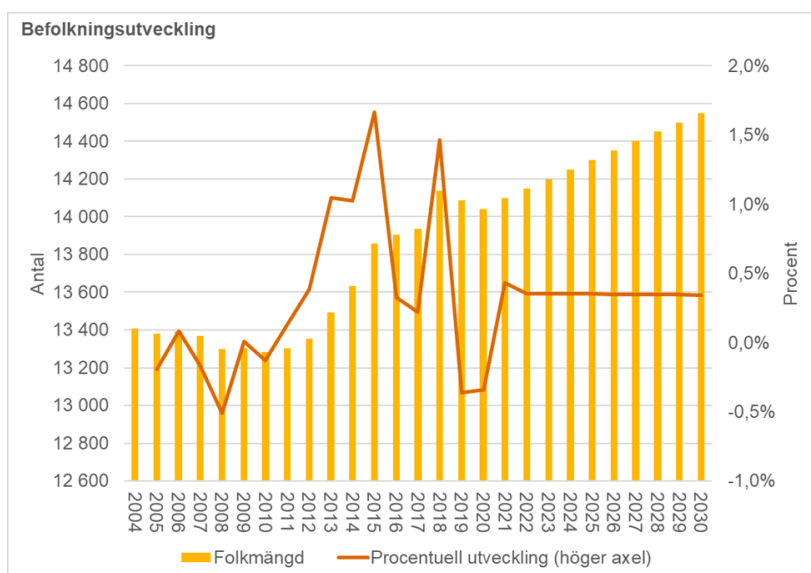
Syftet med prognosen är främst att belysa kommunens befolkningsutveckling i olika åldersklasser vid oförändrad, minskad eller ökad befolkning. Resultaten är avsedda att ge underlag för planering och dimensionering inom bland annat skola, barnomsorg och äldreomsorg.

I alternativet med en ökad totalbefolkning med 50 invånare per år så innebär det ett flyttningsnetto med omkring 100 personer per år som balanserar det negativa födelsenettet.

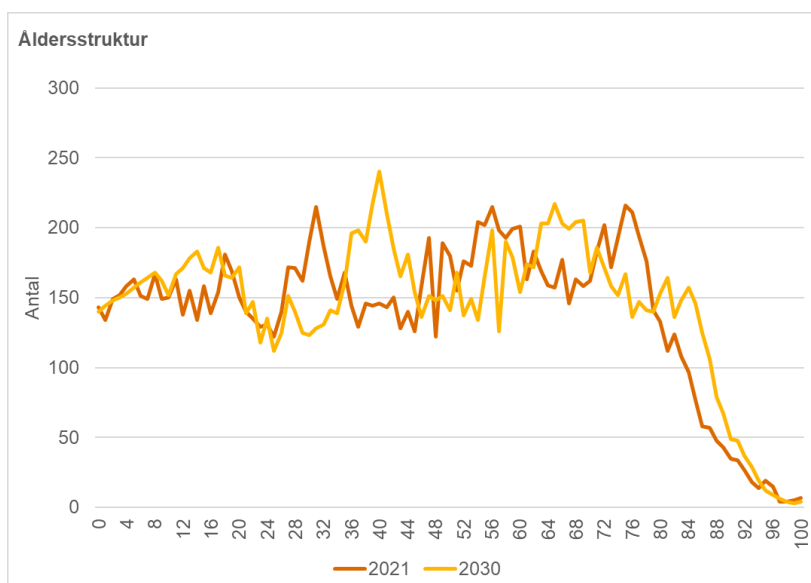
Både minskande och växande kommuner upplever svängningar i ålderskullarnas storlek på grund av historiska variationer av födelse-talen.

Förändringar mellan åldersgrupperna påverkar såväl kostnadstrycket som behovet av verksamhetslokaler.

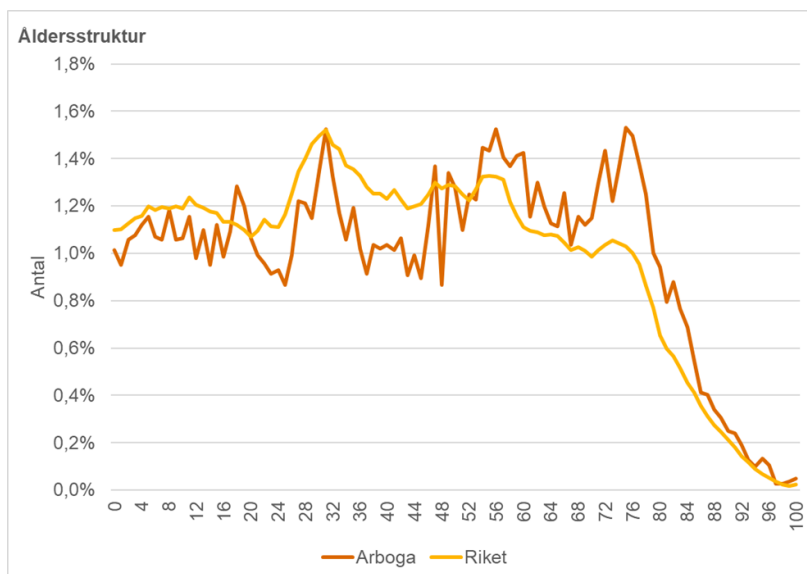
Befolkningsutveckling 2004–2021 samt prognos fram till 2030



Åldersstruktur 2021 jämfört med prognos 2030



Arboga jämfört med riket 2021



Utvecklingen av befolkningsstrukturen fram till och med 2030 är en förskjutning av dagens struktur samt förväntningar med avseende på framtidens flytt-mönster och födelseantal.

Fram till 2030 kommer Arbogas befolkning öka i de yngre (grundskoleåldern) och i de äldre åldrarna, det vill säga linjen som avser 2030 ligger utanför motsvarande för 2021.

Efterfrågan på kommunens tjänster behöver nödvändigtvis inte öka eller minska i samma takt som antalet invånare förändras. Alla invånare efterfrågar inte alla delar av kommunernas tjänsteutbud.

Efterfrågan på verksamhetslokaler beror framför allt av utvecklingen för de specifika

åldersgrupper som verksamheterna vänder sig till och av statliga reformer eller samhällsförändringar som påverkar målgruppernas efterfrågan. För de individuella tjänsterna kostar nya lokaler och anläggningar mer än gamla. Finns det ledig kapacitet kan exempelvis en ytterligare elev kosta mindre än genomsnittet (marginalkostnaden). När kommunen slår i kapacitetstaket kan den extra eleven bli väldigt dyr.

För de kollektiva tjänsterna bör det finnas stordriftsfördelar för vissa verksamheter där kostnaden kan öka mindre än vad som följer av befolkningsstillväxten.

5 Ekonomisk översikt

Ekonomi i omvärlden

(enligt Sveriges Kommuner och Regioner, SKR)

Efter två år med pandemi fanns en förhoppning om att kommuner och regioner med en rekordstark ekonomi skulle få tid att hantera pandemins långsiktiga konsekvenser och kommande demografiska utmaningar. Men återigen har verksamheten kommit att påverkas av faktorer som kommuner och regioner inte råder över. På kort tid har det ljusa framtidsscenarioet mörknat betänkligt, främst till följd av kriget i Ukraina och de konsekvenser det medför. Kriget medför ett stort lidande för Ukrainas befolkning, men det har också kommit att påverka både nuläget och framtidsutsikterna för svenska kommuner och regioner. Inflationstakten har drivits upp till historiska nivåer och tillsammans med stigande pensionskostnader bedömer SKR att resultaten i sektorn faller kraftigt. Samtidigt blir utmaningen med demografins utveckling alltmer kännbar. Behovet av vård och omsorg ökar samtidigt som det råder brist på arbetskraft.

Det ekonomiska resultatet i kommunsektorn var rekordhögt 2020, för att överträffas år 2021. Även 2022 beräknas resultatet bli starkt, om än på en mer normal nivå, för att sedan falla till ett beräknat underskott 2023.

Den svenska ekonomin bromsar in under 2022. Den höga inflationen, liksom de stigande räntorna (globalt och i Sverige) slår alltmer mot investering- och hushållens konsumtion i Sverige 2022–2023. Generellt leder mindre optimistiska hushåll och företag till att investeringar skjuts på framtiden eller uteblir. Den höga inflationen påverkar dock alla sektorer och urholkar köpkraften, ekonomin växer svagare än trend 2022–2023 och resursutnyttjandet minskar. Efterfrågan bedöms dock ta fart igen i slutet av 2023.

Anställningsplanerna i näringslivet ligger ännu på starka nivåer och orderläget för flera branscher är relativt starkt. Men den svaga produktionsökningstakten som vi förutser lär dämpa efterfrågan på arbetskraft. Detta sker dock med viss eftersläpning. I nuläget är efterfrågan på arbetskraft stor och rekryteringsläget allmänt sett ansträngt. Sysselsättningsgraden väntas börja vända ner nästa år, men en växande befolkning i arbetsför ålder gör att antalet sysselsatta personer

beräknas öka. Konjunkturavmattningen kommer alltså med tiden också att synas på arbetsmarknaden. Men sannolikt kommer företag att vilja behålla personal så länge som möjligt, när det råder så stor brist på arbetskraft med efterfrågad kompetens.

Att sysselsättningen inom offentlig sektor inte antas vända ner, såsom i näringslivet, blir en annan motverkande kraft till konjunktur- nedgången. KPIF-inflationen på knappa 4 procent vid årets början uppgick i juni till 8,5 procent, och mätte 8 procent i juli. Bakom uppgången i år ligger framför allt pris- höjningarna på livsmedel. Därtill kvarstår höga energipriser (el och drivmedel), det som i fjol var drivkraften bakom inflationsuppgången. Samtidigt har KPI-inflationen, som var 8,5 procent i juli, börjat tryckas upp av högre boräntor.

Mycket talar för att livsmedelspriserna i höst fortsätter att stiga mer än normalt. Likaså finns det en överhängande risk för att de redan höga elpriserna blir än högre i vinter. En fortsatt hög inflation i vår omvärld, liksom en svag svensk krona, talar för att hög importinflation består en tid. Givet att resursutnyttjandet viker under prognosåren 2022 och 2023 uppstår negativa BNP- och timgap: vi får lågkonjunktur. Analysen av samhällsekonomin under kalkyl- åren 2024 och 2025 baseras på ett antagande att ekonomin går mot ett balanserat resurs- utnyttjande. Efter lågkonjunkturen 2023 antas därmed en följande konjunkturuppgång åren därefter.

Arboga

Arboga befinner sig i en situation med ett gott ekonomiskt resultat år 2020–2021 men med ekonomisk mer ansträngd situation på sikt. Samtidigt ökar behoven av välfärdstjänster. Helårsprognosen för 2022 avseende årets resultat är ett minusresultat på 24,7 miljoner kronor. Kommunen planerar att under hösten genomföra en delinlösen av ansvarsförbindelsen pensioner, 59,8 miljoner kronor, vilket är orsaken till minusresultatet. I balanskravsresultatet räknas denna delinlösen bort vilket innebär ett resultat på 35,1 miljoner kronor vilket är 25,8 miljoner kronor bättre än budget. Delinlösen genomförs med bakgrund av de senaste årens goda resultat och en god likviditet. Detta innebär lägre pensionskostnader i fram-

tiden. Orsakerna till överskottet är positiv utveckling av skatteintäkter, exploateringsresultat och att verksamheten är i ekonomisk balans.

Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna, utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. Utvecklingen innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna, och det behövs ett ökat fokus på effektivisering och omprioriteringar. Det är viktigt med prognoser av befolkningen. Det sker tydliga förändringar mellan åldersgrupperna vilket påverkar såväl kostnadstrycket som behovet av verksamhetslokaler.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen och se koncernen i sin helhet.

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna.

Inför 2023 finns stora utmaningar avseende de ekonomiska förutsättningarna. Prisökningar, räntehöjningar och betydligt ökade pensionskostnader innebär att betydande åtgärder måste vidtas om inte ytterligare statliga bidrag tillförs.

Befolkning

Under kommande tio år ökar befolkningen totalt med 512 000 personer (netto) varav personer i arbetsför ålder (20–66) ökar med 250 000 personer. Personer som är 80 år och äldre ökar mest både till antal och i procent, med 264 000 personer, eller drygt 47 procent. De kommande åren är bristen på arbetskraft en av de största utmaningarna för såväl kommuner och regioner som hela näringslivet. I välfärdssektorn uppstår de största behovsökningarna kommande år inom äldreomsorgen.

Under första halvåret 2022 ökade Sveriges folkmängd med 0,3 procent eller 35 533 personer. Det var en större folkökning än under pandemiåren 2020 och 2021 men lägre än åren 2013–2019. Den 30 juni 2022 uppgick Sveriges folkmängd till 10 487 859 personer, vilket var en ökning med 78 611 personer sedan den 30 juni 2021. Under första halvåret 2022 föddes 54 560 barn vilket var det lägsta antalet födda sedan 2006. Jämfört med första halvåret 2021 minskade antalet födda med 6,7 procent. Även utvand-

ringen minskade jämfört med första halvåret 2021. Däremot ökade antalet döda och invandringar.

Befolkningstrenden i Arboga vände 2021 och ökade med 61 invånare att jämföra med åren 2019 och 2020 då befolkningen minskade med ungefär 100 personer. Vid årsskiftet var antalet invånare i kommunen 14 100. Under första halvåret har befolkningen minskat med 1 invånare och uppgår till 14 099 invånare. Minskningen beror på ett negativt födelsenetto på 36 personer.

Arbetsmarknad

Arbetslösheten har under året minskat. Från augusti förra året till augusti i år har den minskat från 8,7 procent till 7,0 procent. I riket är motsvarande procent 6,6 procent och i Västmanland 8,1 procent.

Ungdomsarbetslösheten i Arboga är lägst i Västmanland och även lägre än rikssnittet (8,4). Ungdomsarbetslösheten i augusti är 7,7 procent vilket är 4,0 procentenheter lägre än samma tidpunkt förra året. Arbetslösheten för utrikesfödda är 19,4 procent vilket är 3,2 procentenheter över rikssnittet, dock en minskning med 4,0 procentenheter från förra året.

Bostadsmarknad

Antagandet om att befolkningsutveckling och bostadsbyggande hänger nära samman. Det är viktigt att ha en bra planberedskap för bostäder. Det har varit stor efterfrågan på de 27 tomter som exploaterades på Södra Brattberget där endast fem tomter finns kvar till försäljning. Det är positivt med byggprojektet på fastigheten Gropgården som innebär 40 nya hyreslägenheter med inflyttning under hösten 2022.

Förändringar i verksamheten

Pandemin, som började i februari 2020, satte sin prägel på verksamheterna även i början av år 2022. När de värsta konsekvenserna av denna pandemi var över så kom mycket att handla om det oroliga världsläget till följd av Rysslands invasion av Ukraina i februari. Förutom att bidra i detta arbete med att hjälpa människor på flykt så har verksamheten påverkats med kraftig prisutveckling, men även viss brist på varor och material.

Ett antal kommunövergripande utvecklingsprojekt påbörjades under 2021 där kommunledningen identifierat behovet av översyn och

utveckling. Under året har vissa av dessa avslutats och vissa pågår fortfarande.

- Översyn och samordning av arbetsmarknadsinsatser, vuxenutbildning och försörjningsstöd har slutförts och resulterat i organisationsförändring
- VA-frågor, gemensamt driftbolag mellan Arboga och Kungsör pågår
- Utveckling av upphandlings- och inköpsorganisationen. En första förstudie är genomförd och en delvis ny inköpsorganisation är genomförd
- Kostenhetens tillhörighet, som en del i renodling av kommunstyrelseförvaltningens uppdrag. Utredningen är genomförd vilket resulterade att verksamheten flyttades till Arboga Kommunalteknik AB
- Kommunens styrmodell inför mandatperioden 2023–2026
- Översyn av omfattning och uppdrag för fritids- och kulturförvaltningen. Utredningen genomförd och beslut i kommunstyrelsen under september månad.

Utifrån en granskningsrapport från revisionen pågår ett utredningsuppdrag för att se över Västra Mälardalens Kommunalförbund. Utredningen genomförs gemensamt av medlemskommunerna.

Risker och osäkerhetsfaktorer

Finansiella risker

Kommunfullmäktige fastställde under 2020 riktlinjer för finansverksamheten i en finanspolicy. Riktlinjerna gäller för såväl kommunen som för de helägda bolagen. De helägda bolagen ska själva genomföra upplåningen och de lån som förnärvarande kommunen lånat ut till bolagen ska successivt upphöra. För att de helägda bolagen ska kunna genomföra upplåning så måste kommunen ingå ett borgensåtagande för dessa lån. Den totala låneskulden på balansdagen 31 augusti 2022 för kommunen, de helägda bolagen är 780,9 miljoner kronor. Samtliga lån är upptagna hos Kommuninvest.

Ett av målen för finansverksamheten är att säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande. När det gäller skuldhanteringen ska tre typer av risker hanteras:

- Ränterisk (räntebindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget

- Finansieringsrisk (kapitalbindning), risk för att kommunen inte kan refinansiera sina lån när så önskas eller ta upp ny finansiering på marknaden när behov uppstår
- Kreditmarginalrisk (marginalbindning), risk för en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar i kreditmarginaler.

Utifrån dessa risker är riktlinjer antagna för räntebindning och kapitalbindning.

Hantering av risker i skuldhanteringen			
	Utfall 2021-08-31	Utfall 2022-08-31	Riktlinje uppnås
Andelen kort kapitalbindning (förfall inom 1 år) ska begränsas till max 50 procent inom 1 år	7,7 %	19,0%	Ja
Den genomsnittliga kapitalbindningen bör inte understiga 2 år	3,22 år	2,57 år	Ja
Andelen kort räntebindning (förfall inom 1 år) ska begränsas till max 50 procent	21,6 %	29,1%	Ja
Den genomsnittliga räntebindningen ska vara i intervallet 2 - 4 år	3,04 år	2,29 år	Ja

En uppföljning per 2022-08-31 visar att de fyra riskerna är hanterade enligt riktlinjerna. Den genomsnittliga räntesatsen de senaste 12 månaderna är 0,47 procent.

Borgensåtaganden

Kommunens borgensåtaganden har sedan årsskiftet ökat med 449,4 miljoner kronor och uppgår den 31 augusti 2022 till 1 158,9 miljoner kronor. Orsaken till detta är att kommunen beviljat borgen för lån till Kommunfastigheter i Arboga AB. Av de totala borgensåtagandena är det bara 0,5 miljoner kronor som inte är till hel- eller delägda bolag och organisationer. Kommunen har inte åtaganden för så kallade fallskärmsavtal.

Arboga kommun har i november 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 293 kommuner och regioner som per 2022-06-30 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Pensionsförpliktelser

Ur risksynpunkt är kommunens pensionsförpliktelser viktiga att beakta, eftersom skulden ska finansieras under en lång tid framöver.

Arboga kommun förändrade år 2010 redovisningsmodellen för pensioner från blandmodellen till fullfundsmodellen. De pensioner som intjänats före år 1998 ska redovisas enligt blandmodellen enligt lagstiftningen. Det

innebär att förändringen och åtagandet inte ska redovisas aktivt i kommunens resultat- och balansräkning. Enligt fullfundsmodellen redovisas samtliga pensionsåtaganden i kommunens balansräkning. Kommunen fattade under år 2020 beslut om att från och med år 2021 återgå till att redovisa pensionerna enligt den så kallade blandmodellen.

Kommunens avsättning för pensioner uppgår till 103,0 miljoner kronor per den 31 augusti 2022. Ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser uppgår till 274,5 miljoner kronor.

Förväntad utveckling

(enligt kommunens delårsrapport 2022)

Återhämtningen efter pandemin fortsätter i år men BNP-tillväxten i Sverige dämpas till följd av situationen i vår omvärld. Särskilt den europeiska ekonomin påverkas negativt av Rysslands invasion av Ukraina. Kriget är starkt bidragande till att den senaste tidens uppgång av energi- och råvarupriserna förstärkts och höjer osäkerheten för den ekonomiska utvecklingen framöver. Inte minst förvärras utbuds- och logistikproblemen för den globala handeln, vilket spär på den redan höga inflationen. Den höga energiprisinflationen har nu definitivt spridit sig brett till flertalet varu- och tjänste-priser också i Sverige och köpkraften urholkas för hushållen, företagen och offentlig sektor.

De långa marknadsrëntorna har dessutom ökat dramatiskt och en global penningpolitisk åtstramning väntar. Inflation- och ränteuppgången medför således en markant dämpning av konjunkturutsikterna för världsekonomin.

Arboga befinner sig i en situation med ett gott ekonomiskt resultat år 2020–2021 men med ekonomisk mer ansträngd situation på sikt. Även under 2022 prognostiseras en ekonomi i balans. Framåt ökar behoven av välfärdstjänster. Befolkningsförändringen är en av de stora utmaningarna, utvecklingen som pågår fortsätter de kommande åren. Utvecklingen innebär att kostnaderna för demografin ökar snabbare än intäkterna, och det behövs ett ökat fokus på effektivisering och omprioriteringar. Det är viktigt med prognoser av befolkningen. Även om prognosen framåt är oförändrad totalbefolkning så sker det tydliga förändringar mellan åldersgrupperna vilket påverkar såväl kostnadstrycket som behovet av verksamhetslokaler.

I likhet med kommunsektorn i övrigt finns ett stort behov av investeringar vilket innebär att det krävs ett större driftöverskott för att inte i hög grad behöva låna till investeringarna. I Arboga finns behov av en ny grundskola och ytterligare platser inom vård och omsorg.

En god ekonomisk hushållning ställer krav på att kommunen har en långsiktighet i sin planering. Det kräver till exempel en analys av verksamhetsförändringar på grund av den demografiska utvecklingen och se koncernen i sin helhet. Det kommer finnas behov av årliga effektiviseringar/omprioriteringar.

Kan kommunen få ett starkt finansiellt handlingsutrymme finns goda förutsättningar att anpassa sig till framtiden utan skattehöjningar och alltför omfattande neddragningar i verksamheten.

Från och med årsskiftet 2019/2020 är en stor del av den tekniska verksamheten bolagiserad. Under 2021 genomfördes en koncernombildning och det blir ett ökat fokus på hela koncernen för att se den totala kommunnyttan.

Kompetensförsörjningen för kommunens välfärdsuppdrag är en stor utmaning för kommunen som organisation. Konkurrenten om arbetskraften ökar bland annat till följd av stora pensionsavgångar och demografiförändringar. För att trygga kompetensförsörjningen kommer arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare och ledarskapsutveckling fortsatt att vara i fokus.

För att upprätthålla den planberedskap som kommunen avser ha för framtiden behöver ytterligare detaljplaner tas fram. För att klara bostadsförsörjningen inför en demografisk utveckling med en ökning av personer i åldrarna 85 år och uppåt måste fler bostäder av olika slag för äldre skapas. Det är viktigt att kunna möta upp med attraktiv, detaljplanelagd och byggklar mark för olika kategorier boende. Likaså att ha en bra planberedskap för att kunna erbjuda mark till försäljning för nyetableringar och för befintliga verksamheter i kommunen.

6 Ekonomiska förutsättningar

6.1 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är ett lagstadgat krav som återfinns i kommunallagen. Då god ekonomisk hushållning är en allmänt hållen bestämmelse i kommunallagen fordras att varje kommun definierar den närmare innebörden. Kommunen ska upprätta riktlinjer och ta fram finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att målen redovisas och förklaras på ett sådant sätt att det framgår varför fullmäktige anser att det är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Grunden för hur kommunen hanterar sin ekonomi är sund hushållning med de resurser som förvaltas på medborgarnas uppdrag. Ekonomin ska utformas så att varje generation bär kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det gäller att hushålla i tiden och över tiden. Kommunerna måste anpassa målen till de egna förutsättningarna, för att säkra nuläge och framtid.

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter att göra "rätt saker" utifrån kunders och medborgares behov och önskemål samt upprätthålla en hög kvalitet i förhållande till förbrukade resurser. De finansiella målen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, det vill säga kopplingen mellan ekonomi och verksamhet.

Arboga kommuns finansiella mål för god ekonomisk hushållning är:

- Resultatet före extraordinära poster ska under mandatperioden i genomsnitt årligen uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning
- Soliditeten, inklusive samtliga pensionsåtaganden, ska i slutet av varje mandatperiod vara lägst den nivå som gällde vid mandatperiodens början med oförändrade redovisningsprinciper.

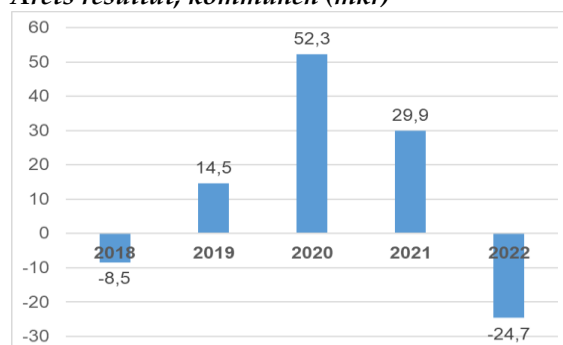
6.2 Resultat och ekonomisk ställning

(enligt kommunens delårsrapport 2022)

Resultatutveckling

Efter de extraordinära posterna kan årets resultat, förändring av eget kapital, utläsas. Det egna kapitalet är den del av tillgångarna som kommunen betalat med egna medel, det vill säga förmögenheten.

Årets resultat, kommunen (mkr)



Grafen ovan visar utvecklingen av årets resultat för kommunen under den senast femårsperioden. Helårsprognosen för 2022 är att eget kapital minskar med -24,7 miljoner kronor. Orsaken är en kommande delinlösen av ansvarsförbindelsen med 59,8 miljoner kronor. Resultatet exklusive delinlösen i helårsprognosen är 35,1 miljoner kronor. Årets resultat per den 31 augusti uppgår till 42,9 miljoner kronor och eget kapital uppgår på balansdagen 31 augusti till 766,9 miljoner kronor.

Budgeterat överskott år 2022 är 9,3 miljoner kronor och således visar helårsprognosen en negativ avvikelse mot budget med 34,0 miljoner kronor (+25,8 miljoner kronor exklusive delinlösen).

Nämnderna/styrelsen redovisar i helårsprognosen för 2022 ett ekonomiskt underskott med 0,3 miljoner kronor. Mer om nämndernas resultat redovisas under avsnittet "Driftredovisning". Nämndernas/styrelsens redovisning i sin helhet sker enbart till respektive nämnd.

Intäkter och kostnader som inte kan hänföras till en specifik nämnd så som pensioner, hyrespott, löneöversyn, oförutsett och finansnetto visar ett överskott jämfört med budget på 3,0 miljoner kronor.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämnings visar ett överskott jämfört med budget med 23,2 miljoner kronor. Detta beror framför allt på en positiv slutavräkning för skatteintäkterna på grund av att återhämtningen efter pandemin gick fortare än vad tidigare beräkningar från Sveriges Kommuner och Regioner visat.

Det finns flera motiv till att årligen ha ekonomiskt överskott. Lagstiftningen med balanskravet är ett minimikrav på resultatet, men för att få en god ekonomisk hushållning förutsätts ett större sammantaget överskott. Ett överskott skapar handlingsfrihet och möjlighet till en mer långsiktig planering. En marginal krävs också för att klara oförutsedda påfrestningar, att inte inflationen ska urholka värdet av det egna kapitalet och framför allt för att finansiera investeringar.

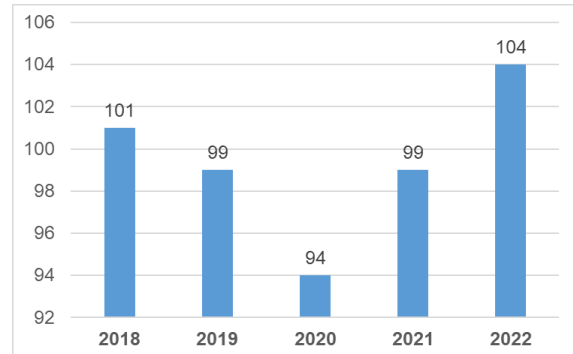
Resultatet före extraordinära poster redovisar de medel som blir över eller saknas när den löpande verksamheten är betald. Finansiella poster i form av skatteintäkter, kommunalekonomisk utjämnings samt finansiella kostnader och intäkter tillkommer i detta resultat. Utfallet i helårsprognosen 2022 är -2,6 procent (6,7 procent per 31 augusti). Vid höga investeringsnivåer krävs goda resultat för att kunna ha en hög självfinansieringsgrad av investeringar.

Verksamhetens nettokostnader visar hur stor del av kommunens löpande verksamhet som måste finansieras. De utgör skillnaden mellan kostnader (inklusive avskrivningar) och intäkter i kommunens driftverksamhet. En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är att sätta nettokostnaderna i relation till skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämnings. Redovisas en andel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter och kan bidra till självfinansiering av investeringar.

Verksamhetens nettokostnader exklusive jämförelsestörande poster uppgår i helårsprognosen till 938 miljoner kronor 2022 vilket är en ökning med 4,3 procent jämfört med 2021. Skatteintäkterna, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämnings ökar med 3,9 procent mellan 2021 och 2022. Verksamhetens nettokostnadsandel uppgår i helårsprognosen

till 104 procent, vilket är en försämring jämfört med 2021. Den stora orsaken är som framgår ovan den delinlösen av ansvarsförbindelsen som planeras.

Årets nettokostnadsandel



Finansnetto

Finansnettot består av skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader. Årets finansnetto i helårsprognosen är positiv och uppgår till 16,1 miljoner kronor och är 1,0 miljoner kronor större än budgeterat.

De finansiella intäkterna består av ränta på utlämnade lån till fastighetsbolagen. Vidare borgensavgift från i huvudsak Kommunfastigheter i Arboga AB samt utdelningar från Kommuninvest, Sturestaden Fastighets AB, Mälarenergi Elnät AB och återbetalning av medlemsbidrag från Västra Mälardalens Myndighetsförbund.

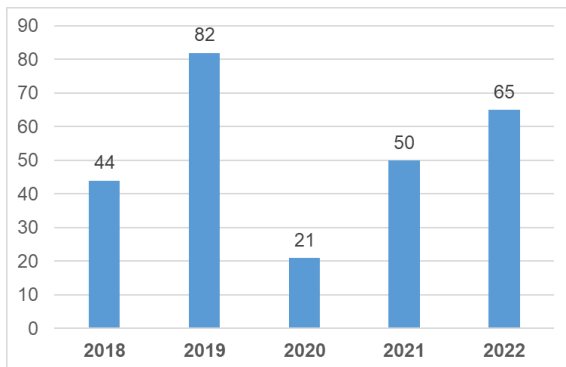
De finansiella kostnaderna avser, förutom ränta på pensionsskulden, räntekostnader för upptagna lån.

Investeringar och dess finansiering

Kommunens nettoinvesteringar i helårsprognosen för 2022 uppgår till 64,7 miljoner kronor (år 2021 50,3 miljoner kronor). Budgeterade investeringar uppgår till 93,3 miljoner kronor vilket innebär en avvikelse på 28,6 miljoner kronor. Orsaker till överskottet är i huvudsak tidsförskjutningar i genomförande inom exploatering och Storgatan samt få utgifter för markförvärv.

De enskilt största investeringarna under året är Storgatan, åtgärder på Västerbron, fiber, exploatering Sätra Nordväst samt gator och vägar. Till kommunens investeringar tillkommer huvudsakligen investeringar i verksamhetsfastigheter utförda av Kommunfastigheter i Arboga AB.

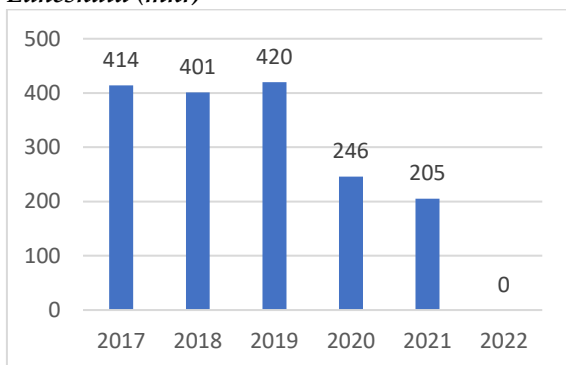
Årets nettoinvesteringar kommunen (mkr)



Självfinansieringsgrad investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat plus avskrivningar. 100 procent innebär att kommunen kan självfinansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens finansiella handlingsutrymme stärks. Kommunens självfinansieringsgrad uppgår i helårsprognosen för 2022 till 0 procent. Under år 2021 finansierades investeringarna till 95 procent.

Låneskuld (mkr)



Den låneskuld som kommunen tidigare tagit upp för helägda bolag har bolagen själva nu lånat upp och därmed har kommunen inga lån.

Finansiell stabilitet

Soliditeten är ett mått som används för att mäta kommunens ekonomiska styrka, det finansiella handlingsutrymmet, i ett långsiktigt perspektiv. Måttet anger hur stor andel av de totala tillgångarna som finansierats med eget kapital. Eget kapital i balansräkningen kan således beskrivas som en historisk framskrivning av resultaträkningens utveckling. En successivt försämrad soliditet påvisar en hög finansiell risk.

Det är ett negativt tecken för ekonomin om soliditeten successivt försämrats. En ökning av soliditeten kan uppnås med en förbättrad resultatutveckling och genom att nettoinvesteringsnivån bättre harmoniserar med egna tillförda medel. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas utan behålls och utvecklas i en positiv riktning.

Soliditet (procent)

År	2019	2020	2021	Delår 2022	Prognos 2022
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser intjänade före år 1998	46	54	55	66	63
Soliditet inklusive samtliga Pensionsförpliktelser	25	33	34	42	39

Soliditeten, beräknad inklusive samtliga pensionsförpliktelser, uppgick 31 augusti 2022 till 42,0 procent (vid utgången av år 2021 till 33,8 procent). Trenden är positiv. Kommunens soliditet exklusive fullfondsredovisning av pensioner (blandmodellen) uppgår den 31 augusti 2022 till 65,5 procent (vid utgången av år 2021 till 55,1 procent). Anledning till ökningen är det goda driftresultatet och att investeringarna till stor del är självfinansierade. Även att bolagen genomför upplåning i egen regi då upplåning i kommunens regi som sedan vidareutlånas till bolag påverkar soliditeten i negativ riktning.

Helårsprognosen för soliditeten är 63,3 respektive 38,7 procent. Försämringen från delåret beror på kommande delinlösen ansvarsförbindelse.

Likviditet och rörelsekapital

Rörelsekapitalet, som består av omsättningstillgångar minus kortfristiga skulder, kan sägas vara ett mått på den ekonomiska styrkan på kort sikt. Det är viktigt att skapa ett positivt rörelsekapital för att få en bra handlingsberedskap inför framtiden. Det sker bäst genom ett starkt resultat som bland annat möjliggör en högre grad av självfinansiering av investeringar. Rörelsekapitalet uppgår på balansdagen den 31 augusti till 84,0 miljoner kronor och har förbättrats under året med 44,0 miljoner kronor. Orsaken till att rörelsekapitalet förbättrats under året är framför allt att likvida medel ökat

samt att kortfristiga skulder minskat.

Prognosavvikelser och utfall i förhållande till budget

En god prognossäkerhet innebär att kommunen har goda förutsättningar att anpassa sig till förändrade förutsättningar under året. Budgetföljsamhet är ett annat mått på kommunens finansiella kontroll. Nämnderna/styrelsen har i stort sett månatligen genomfört helårsprognoser. Kommunstyrelsen har kontinuerligt fått en redovisning från nämnderna och vid befarat negativt underskott fått en åtgärdsplan för att uppnå ekonomisk balans. Den stora budgetavvikelsen i helårsprognosen avser skatteintäkter och planerad delinlösen av ansvarsförbindelsen.

Budgetavvikelsen för investeringar är i helårsprognosen stor. Orsaker till att budgetavvikelsen är till stor del tidsförskjutningar i årsöverskridande projekt.

Kommunalskatt

Kommunalskatten för Arboga kommun uppgår under 2022 till 22,41 procent. År 2016 höjdes skatten med 0,65 procent för att år 2017 sänkas med 0,10 procent. Sedan har ingen förändring skett. Den totala skattesatsen i Arboga inklusive landstingsskatten uppgår för år 2022 till 33,29 procent. I förhållande till länet och riket så ligger Arboga högre.

Skattesats är ett nyckeltal som speglar kommunens långsiktiga handlingsberedskap i förhållande till övriga kommuner eftersom en jämförelsevis låg skattesats innebär en potential att stärka intäktsidan genom ett ökat skatteuttag.

6.3 Finansiell profil

Arboga deltar i en jämförelse för att analysera var kommunen befinner sig finansiellt och hur den har utvecklats i förhållande till övriga kommuner i Västmanland och till riket de senaste tre åren. Jämförelsen utförs av Kommunforskning i Västsverige (KFi)

Profilen innehåller jämförelser utifrån fyra finansiella perspektiv och åtta finansiella nyckeltal. Nyckeltalen speglar kommunernas finansiella status. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap eller kapacitet, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Målsättningen är att belysa starka och svaga finansiella sidor hos kommunen.

Profilen har omfattat åren 2008 - 2021. Nedan redovisas de senaste tre åren, 2019 - 2021. De nyckeltal som använts är skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat de senaste tre åren samt skattefinansieringsgrad av investeringar. Den finansiella profilen är relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en femma för ett nyckeltal har man det starkaste värdet jämfört med andra men värdet kan behöva förbättras för att nå till exempel god ekonomisk hushållning.

Arbogas finansiella profil visade att kommunen under 2021 låg strax under genomsnittet för tre av fyra perspektiv. De var kontroll över det finansiella resultatet, långsiktig handlingsberedskap och riskförhållande. För det fjärde perspektivet, kortsiktig handlingsberedskap, låg kommunen på genomsnittet. Kommunens poäng för tre av fyra perspektiv, kort- och långsiktig handlingsberedskap samt kontroll över den finansiella utvecklingen, förbättrades under perioden. För det fjärde perspektivet, riskförhållande, låg poängen på en oförändrad nivå om 2019 och 2021 årsprofiler jämförs med varandra. Förklaringen till ovanstående förändringar av perspektiven var att poängen för de tre nyckeltalen, budgetföljsamhet, resultat före extraordinära poster, genomsnittligt resultat under de tre senaste åren och förbättrades under perioden. De resterande fem nyckeltalen, skattefinansieringsgrad av investeringarna, skattesats, soliditet, finansiella nettotillgångar och kassalikviditet, förblev poängmässigt oförändrade under om 2019 och 2021 årsprofiler jämförs med varandra.

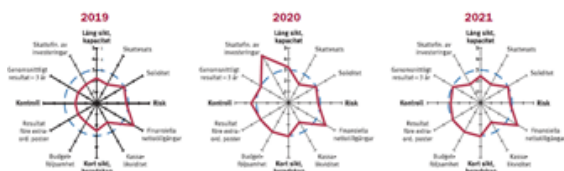
Sammanfattningsvis kan konstateras att Arbogas finansiella utveckling under den studerade treårsperioden resulterade i en förbättrad finansiell profil. Detta innebär att utifrån profilen, jämfört med snittet i länet, hade Arboga vid utgången av 2021 ett starkare utgångsläge än under 2019.

Enligt KFi Arboga kommun har ett fortsatt stabilt kontrollerat finansiellt läge med ett tillfredställande underliggande löpande resultat. Resultatnivån exklusive jämförelsestörande engångsposter bör dock de närmaste åren uppgå till minst 2-3 procent i förhållande till verksamhetens kostnader för att möta förväntade framtida utmaningar. Trots de två senaste åren goda resultatnivåer är det nämligen

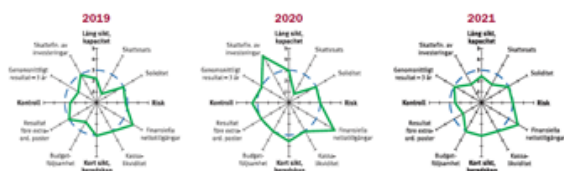
av största vikt att Arboga fortsätter med att arbeta med att skapa och bibehålla ett stabilt finansiellt utrymme, eftersom de närmaste åren fortfarande förväntas bli tuffa. Det beror på att kommunerna står inför utmaningar som fortsatt ökade investeringar, arbetskraftsbrist och ökade verksamhetsbehov hänförliga till befolkningsförändringar. Detta innebär att kostnaderna för kommunala tjänster kommer att öka snabbare än tidigare. Prognoser framöver visar att skatteunderlagets tillväxt inte räcker för att möta uppräknade kostnadsdrivande faktorer.

En viktig del för att minimera skattehöjningar och/eller minimera besparingar är att effektivisera verksamheten genom att göra goda analyser som visar på olika effektiviseringsmöjligheter.

Arboga (rött) jämfört med Västmanland



Arboga (grönt) jämfört med riket



6.4 Skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning

Under rubriken "Skatteintäkter och kommunal-ekonomisk utjämning" ingår skatteintäkter, inkomst- och kostnadsutjämning, LSS-utjämning, regleringspost, fastighetsavgift och generella statsbidrag (skattenetto). Kommunen använder de prognoser som Sveriges Kommuner och Regioner beräknar. För år 2023 är prognosen för skattenettot 974 miljoner kronor vilket är en ökning med drygt 40 miljoner kronor jämfört med budget 2022. Kommunens verksamhet finansieras i huvudsak, cirka 80 procent, av skattenettot. De olika posterna framgår av resultatbudgeten längre fram i detta dokument. Beräkningen är baserad på oförändrad skattesats om 22,41 en årlig befolkningsökning med 50 personer.

Skatteintäkter

Personer med förvärvsinkomst betalar kommunal skatt till kommunen och regionen där de är folkbokförda. Kommunens skattesats beräknas vara oförändrad vilket innebär att invånarna betalar 22,41 kronor i skatt per intjänad hundralapp. Kommunens skattesats är klart högre än den genomsnittliga skattesatsen i landet.

De kommunala skatteintäkterna är främst beroende av kommunens folkmängd och hur skatteunderlaget utvecklas i hela landet.

Vid en jämförelse av skatteunderlagets ökning för olika år är det viktigt att beakta de behov som kommunen möter, framför allt för att sammansättningen av befolkningen förändras.

Kommunalekonomisk utjämning

Sveriges kommuner har inte samma förutsättningar att bedriva verksamheten. Det beror till exempel på skillnader avseende individernas bakgrund, beskattningsbara inkomsten, åldersstruktur, socioekonomi och geografien. Syftet med den kommunal-ekonomiska utjämningen är att kommuninvånarna, oavsett var man bor, ska ha samma möjlighet till kommunal service. Meningen är att skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service- och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i strukturella förutsättningar.

Utjämningssystemet består av tre olika delar; inkomstutjämningen, kostnadsutjämningen (som består av flera olika delmodeller) och regleringsbidrag/regleringsavgift. Dessutom finns ett kostnadsutjämningssystem för kostnader kopplade till Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS-kostnader). Sammantaget är Arboga kommun en bidragstagare i utjämningssystemet. För år 2023 får kommunen ett bidrag i inkomstutjämningen men är en bidragsgivare i kostnadsutjämningen och LSS-utjämningen. Sammantaget är nettobidraget inklusive fastighetsavgift under år 2023 251 miljoner kronor.

Inkomstutjämning

Inkomstutjämningssystemet är ett fördelningssystem som utgår från respektive kommuns skattekraft. Kommuner med låg skattekraft, som Arboga, får ett bidrag per invånare och kommuner med hög skattekraft får betala en avgift till systemet. De fåtal kommuner som har en skattekraft över 115 procent av den

genomsnittliga skattekraften i riket betalar en avgift in i systemet.

Arboga kommun har en beräknad skattekraft år 2023 på 87,2 i procent av rikets medelskattekraft. Därmed erhåller kommunen ett bidrag i inkomstutjämningsbidraget på 207 miljoner kronor (14 649 kronor per invånare) då kommunen har en egen skattekraft som understiger den garanterade på 115 procent. Samtidigt har kommunen en högre skattesats än den genomsnittliga vilket ger högre intäkter.

Kostnadsutjämningsbidrag

Kostnadsutjämningsbidragssystemet utjämnar för strukturella skillnader beroende på demografi, invånarnas behov och produktionsvillkor, som exempelvis löner, och geografi. Det är ett inomkommunalt system, det vill säga utan statlig finansiering. Det är ett relativt system där den egna kommunen jämförs med medelkommunen. Grundtanken är att alla kommuner ska ha samma ekonomiska förutsättningar. Modellen består av tio delmodeller och kostnadsutjämningsbidraget innebär att kommuner som har en gynnsam struktur får skjuta till medel till kommuner som har en mindre gynnsam struktur. Systemet ska inte utjämna för de kostnadsskillnader som beror på varierande ambitionsnivå, effektivitet eller avgifter.

För år 2023 är prognosen för Arboga att kommunen betalar en avgift på 4,7 miljoner kronor (335 kronor per invånare). Det är inom äldreomsorgen kommunen bedöms ha sämre förutsättningar och inom grundskolan bedöms ha bättre förutsättningar i relation till riket.

Regleringsbidrag/regleringsavgift

Regleringsposten i utjämningsbidragssystemet är till för att justera för mellanskillnaden mellan bidraget och avgifterna i inkomstutjämningsbidraget, kostnads-

utjämningsbidraget och strukturbidraget i förhållande till de anslagsposter som riksdagen anvisat.

När summan av samtliga bidrag, minus de inbetalda avgifterna blir lägre än det belopp staten beslutat tillföra kommunerna, får alla kommuner ett regleringsbidrag, i annat fall en regleringsavgift. Konstruktionen är till för att statens kostnader inte ska påverkas av den fastställda nivån i inkomstutjämningsbidraget.

Regleringsposten för Arboga kommun beräknas år 2023 bli ett bidrag på 21,5 miljoner kronor.

LSS-utjämningsbidrag

LSS-utjämningsbidraget är ett interkommunalt utjämningsbidragssystem och kommunens utfall är relaterat till övriga kommuners utfall. Beräkningarna som ligger till grund för LSS-utjämningsbidraget baserar sig på antalet LSS-insatser och kommunernas ekonomiska utfall under 2021. Prognosen för Arboga kommun år 2023 är att betala en avgift i LSS-utjämningsbidraget på 6,4 miljoner kronor.

Fastighetsavgiften

Vid fastighetsavgiftens införande (2008) fördelades 1 314 kronor per invånare ut som en grundplåt. Därefter behåller varje kommun sin ökade intäkt jämfört med basåret. Fastighetsavgiften i Arboga kommun förväntas uppgå till 33,1 miljoner kronor per år för planperioden 2023–2025.

Övriga generella statsbidrag

De statliga bidragen kan vara generella, då får kommunerna använda bidraget där kommunen anser att det behövs mest, eller riktade, då ska de gå till specifika verksamheter till exempel flyktingmottagande eller kvalitetsutveckling inom skolan.

7 Ekonomiska driftramar

Kommunfullmäktige fördelar totala ekonomiska ramar för den löpande verksamheten (drift) till kommunstyrelsen och nämnderna. Styrelsen och nämnderna fördelar på verksamhetsnivå och ska anta principer och/eller modeller hur resursfördelningen sker.

Resursfördelning innebär att prioritera och fördela ekonomiska resurser till den verksamhet som ska utföras så att mesta möjliga nytta skapas av tillgängliga medel och att de finansiella målen för god ekonomisk hushållning uppfylls.

7.1 Resursfördelningsmodell

Resursfördelningen har en central roll för ekonomistyrningen. Det gäller förmågan att använda medlen effektivt och med begränsade resurser klara av behov och nå uttalade mål. Därför är det viktigt att ha system för att fördela resurser. Det är viktigt att resursfördelningen styr i den riktning som de politiska ambitionerna anger. Modellen för resursfördelningen bör bidra till god hushållning av resurser, underlätta prioriteringar för politiken och skapa legitimitet och ansvarskänsla i organisationen.

Kommunfullmäktige har en resursfördelningsmodell för att fördela ekonomiska ramar till styrelsen och nämnderna.

Kommunfullmäktige fördelar resurser enligt följande principer:

- Budgetram innevarande år
- Tidigare fattade beslut (+/-)
- Statliga beslut, lagändringar med mera (+/-)
- Pris- och lönekomensation (+/-)
- Volymförändringar (+/-) (barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden)
- Anpassning mot verksamhetens nettokostnadsavvikelse för förskola, grundskola, gymnasiet, äldreomsorg, IFO, LSS
- Riktad ramjustering kommunstyrelsen, fritid och kultur
- Politiska prioriteringar (+/-)

Följande antaganden är gjorda i resurstilldelningen:

- Antal invånare + 50 per år (31 december 2021 14 100)
- Årets resultat 1 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning
- Volym efter beslutad befolkningsprognos KS mars
- Lön 3,1 procent (3,3 procent 2024 och 3,4 procent 2025)
- Priskompensation (KPIF) 4,5 procent (2,2 procent 2024 och 2,0 procent 2025)
- Intäkter 3,3 procent (3,0 procent 2024 respektive 3,0 procent 2025)
- Preliminärt PO-pålägg 42,75%
- Internränta 1,25 procent
- Oförändrad skattesats 22,41 procent
- Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning enligt SKR:s beräkningar 29 september 2022.
- Investeringsplan 2023–2025 enligt nämndernas och styrelsens investeringsbehov 18 i oktober 2022.

7.2 Resultatbudget

Tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
		1/11-2022			
Nämnderna/styrelsen					
Kommunstyrelsen inkl KF och överförmyndaren	-111 910	-132 989	-137 008	-140 026	-142 819
Revision	-831	-921	-945	-964	-986
Valnämnd	-21	-232	-235	-39	-44
Barn- och utbildningsnämnden	-358 836	-362 264	-361 645	-363 578	-366 696
Fritids- och kulturnämnden	-41 739	-44 097	-44 023	-44 543	-45 025
Socialnämnden	-351 071	-381 590	-385 807	-393 292	-402 661
Summa nämnder/styrelsen	-864 408	-922 093	-929 663	-942 442	-958 232
Finansförvaltningen					
Pensionskostnader	-8 988	-19 212	-22 660	-26 532	-7 670
Ökade personalomkostnader	0	0	-14 176	-14 655	-15 165
Ofördelad löneökning	-1 412	39	-13 133	-32 377	-52 909
KS anslag för oförutsett	0	-1 512	0	0	0
Nettokostnad Tornet	-8 250	0	0	0	0
Pott för nya hyresökningar	-684	-755	-4 268	-9 473	-18 813
Förändring kapitalkostnader	0	-245	-5 953	-10 295	-11 315
Internränta	4 030	3 700	4 990	5 340	5 455
Ofördelad effektivisering/besparing	1 777	0	0	20 200	1 100
Avsättning sluttäckning deponi	-20 000	0	0	0	0
Exploateringsresultat	0	2 000	4 000	2 000	2 000
Verksamhetens nettokostnader	-897 935	-938 078	-980 862	-1 008 234	-1 055 549
<i>Varav avskrivningar</i>	<i>-17 850</i>	<i>-21 500</i>	<i>-26 330</i>	<i>-30 350</i>	<i>-31 250</i>
Skatter och bidrag					
Skatteintäkter	659 040	686 477	723 090	754 079	786 973
Slutavräkning skatteintäkter	18 355	2 653	0	0	0
Inkomstutjämning	166 278	185 062	207 283	215 400	224 338
Kostnadsutjämning	-1 331	-3 959	-4 740	-7 321	-1 790
Regleringsbidrag/-avgift	41 662	35 325	21 531	20 921	15 710
LSS-utjämning	-6 386	-6 399	-6 376	-6 398	-6 421
Fastighetsavgift	30 899	30 995	33 115	33 115	33 115
Summa Skatter och Bidrag	908 517	930 154	973 903	1 009 796	1 051 925
Verksamhetens resultat	10 582	-7 924	-6 959	1 562	-3 624
Finansiella intäkter och kostnader					
Finansiella intäkter	22 970	21 490	16 309	16 969	18 949
Finansiella kostnader	-3 668	-4 266	-9 250	-8 431	-4 824
Summa finansnetto	19 302	17 224	7 059	8 538	14 125
Resultat efter finansiella poster	29 884	9 300	100	10 100	10 500
<i>Resultat i % av skatter och bidrag</i>	<i>3,26%</i>	<i>1,00%</i>	<i>0,01%</i>	<i>1,00%</i>	<i>1,00%</i>
Extraordinära poster	0	0	0	0	0
Årets resultat	29 884	9 300	100	10 100	10 500
Varav reavinst försäljning av fastigheter, aktier	3 146	0	0	0	0
Varav exploatering	5 572	2 000	4 000	2 000	2 000
Avstämning mot balanskravet	26 738	9 300	100	10 100	10 500

Resultatbudgeten visar styrelsens och nämndernas tilldelade resurser för budget 2023 och plan för 2024–2025. Finansförvaltningens budget består av verksamhetskostnader så som pensionskostnader inklusive preliminär höjning personalkostnadspålägg och ofördelad löneökning, hyresspott, skatter och bidrag samt finansiella intäkter och kostnader.

Priskompensation (netto), volymförändringar och anpassning mot nettokostnadsavvikelsen är utfördelade till respektive verksamhet för åren 2024 och 2025.

Inga oförutsedda medel finns avsatt för kommunstyrelsen.

För att årligen uppnå det finansiella målet 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning krävs för budgetåret 2023 drygt 30 miljoner i effektiviseringar eller besparingar och för planåren 2024–2025 39 respektive 21 miljoner kronor. För år 2023 finns förslag från kommunstyrelseförvaltningen om dels riktade åtgärder, dels åtgärder i form av procentuella effektiviseringar/besparingar. Kommunens ofördelade effektiviserings- och/eller besparing finns i resultattabellen ovan för år 2024 med 20 miljoner kronor och för år 2025 med 1 miljoner kronor.

7.3 Specifikation av styrelsens och nämndernas ramar

DRIFTREDOVISNING, Tkr	Bokslut 2021	RAM 2022 (1/11-22)	Tidigare fattade beslut	Priskomp. (netto) exkl. löneöversyn	Volym	Riktad ramreducering (nettokostn)	KS-förvaltnings förslag	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Kommunfullmäktige och kommunstyrelse TOTALT	111 909	132 989	-14	2 828	0	0	1 205	137 008	140 026	142 819
Revision	831	921	0	24	0	0	0	945	964	986
Valnämnd	21	232	0	3	0	0	0	235	39	44
<i>Kommunstyrelsen inkl. KF,</i>	<i>61 609</i>	<i>78 263</i>	<i>-14</i>	<i>940</i>		<i>0</i>	<i>-1 469</i>	<i>77 720</i>	<i>78 425</i>	<i>79 140</i>
<i>Överförmyndari</i>	<i>1 656</i>	<i>1 779</i>		<i>61</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1 840</i>	<i>1 896</i>	<i>1 954</i>
<i>Driftbidrag till VMKF</i>	<i>2 006</i>	<i>4 624</i>		<i>160</i>		<i>0</i>	<i>440</i>	<i>5 223</i>	<i>5 368</i>	<i>5 518</i>
<i>Driftbidrag till Raddn.tjänst Mälardalen</i>	<i>11 099</i>	<i>11 149</i>		<i>385</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>11 534</i>	<i>11 883</i>	<i>12 245</i>
<i>Driftbidrag till VMMF</i>	<i>5 214</i>	<i>5 318</i>		<i>183</i>		<i>0</i>	<i>417</i>	<i>5 918</i>	<i>6 084</i>	<i>6 257</i>
<i>Driftbidrag till AKTAB</i>	<i>30 325</i>	<i>31 856</i>		<i>1 099</i>		<i>0</i>	<i>1 818</i>	<i>34 773</i>	<i>36 370</i>	<i>37 705</i>
Barn-och utbildningsnämnd	358 836	362 264	1 544	5 487	2 036	-2 900	-6 786	361 645	363 578	366 696
Fritid- och kulturnämnd	41 739	44 097	124	1 055	0	0	-1 253	44 023	44 543	45 025
Socialnämnd	351 071	381 590	448	4 132	5 768	760	-6 891	385 807	393 292	402 661
SUMMA NÄMNDER	864 408	922 093	2 102	13 530	7 804	-2 141	-13 726	929 663	942 442	958 232

Tidigare fattade beslut består av resurstilldelning helårseffekt 2022 års löneöversyn 3 månader och lokalkostnad för nya Regnbågens förskola 9 månader samt återföring av beslutade engångsbelopp 2022 för lokalkostnader Särskola, Nybyholm och Gäddgårdsskolan samt utredning av dagvattenstrategi och övergång vuxenutbildning.

Priskompensation (netto) för intäkter och kostnader samt hyresökning ingår i nämndernas ramar 2023–2025. Interna kostnader och intäkter kompenseras så som externa. Löneöversyn för åren 2023–2025 kompenseras från post under finansförvaltningen. Förändring av kapitalkostnader kompenseras vid aktivering från finansförvaltningen utifrån beslutad investeringsplan.

Ökade eller minskade volymer för socialnämndens och barn- och utbildningsnämndens verksamheter innebär kompensation

eller avdrag av nämndens ram. Beslutad befolkningsprognos används.

Riktad ramreducering. Att rakt av jämföra en kommuns kostnader med en annans utan att ta hänsyn till varje kommuns strukturella förutsättningar ger en begränsad indikation på om en kommun är "dyr" eller inte. Ett bättre mått är att jämföra kommunens faktiska nettokostnader i olika verksamheter med kommunens standardkostnad enligt kostnadsutjämningsystemet. I den jämförelsen används standardkostnaden för att räkna ut en så kallad referenskostnad. Gör man denna jämförelse så ligger Arboga över för vissa verksamheter och under för vissa. Om man ligger över referenskostnaden för en verksamhet så har man kostnader som överstiger vad kommunens struktur anger. I september publicerades 2021 års nettokostnadsavvikelse och ramarna är uppdaterade i enlighet med denna. I resursfördelningsmodellen ska verksamheter anpassa sin

nettokostnad mot Arbogas så kallade referens-kostnad. Detta gäller verksamhetsområdena äldreomsorg, individ och familjeomsorg, LSS, förskola, fritidshem, grundskola och gymnasieskola. En anpassning ska ske inom en tidperiod om fem år.

Verksamheter inom kommunstyrelsen, kommunfullmäktige och fritid- och kultur-nämnden och övrig verksamhet inom barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden har ingen referenskostnad att jämföras mot.

Kommande hyresökningar för av kommunfullmäktige beslutade nya lokaler kompenseras från finansförvaltningen 2023–2025 så som ny förskola och nya gruppboenden.

Partistöd utbetalas till de partier som fått mandat och tagit plats i fullmäktige och består av ett grundstöd och ett mandatstöd. Grundstödet och mandatstödet räknas upp med konsumentprisindexet KPIF 4,5 procent och uppgår år 2023 till 33 923 kronor respektive år 10 904 kr.

Valnämndens ram minskar 2024 och 2025 efter valåren.

Politisk prioritering: Inga politiska prioriteringar finns med i ovanstående resultattabell eller driftramar.

Kommunstyrelsens förslag: För att årligen uppnå det finansiella målet 1 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning krävs för budgetåret 2023 drygt 30 miljoner i effektiviseringar och besparingar och för planåren 2024 till 2025 39 respektive 21 miljoner kronor.

Kommunstyrelseförvaltningens har tagit fram förslag på åtgärder för att budgetera ett resultat större än noll.

Riktade åtgärder:

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att Arboga kommunal teknik AB, Västra Mälardalens Myndighetsförbundet och Västra Mälardalens Kommunalförbund kompenseras för ökade pensionskostnader på grund av nytt avtal och inflation så som kommunens övriga verksamheter samt att kommunstyrelsen får en ökad ram för Tjänsteperson i beredskap. Tjänsteperson i beredskap berör hela organisationen.

Kommunen har redovisat ett starkt ekonomiskt resultat de senaste åren. För budget 2023 föreslås ett resultatkrav på 100 tusen kronor och

att resultatkravet åter är 1% av skatter och bidrag planåren 2024–2025.

Andra åtgärder som föreslås är ökade intäkter för exploatering 2023, att besluta om delinlösnings av ansvarsförbindelsen pensioner och att kommunen slutar att skjuta till ytterligare medel till för fastighetsunderhåll.

Investeringar 2022 förskjuts i tiden och efter genomlysning av anläggningsregistret föreslås att utrangering sker av ett par anläggningar vars tillgång inte kan anses stärkas.

Staten har beslutat om att ett lägre personalomkostnadspålägg ska gälla till och med 31 mars 2023 för ungdomar. Förslaget är att ramjustering sker tillfälligt 2023 för berörda verksamheter.

Kungsör och Arboga kommunledningar har kommit överens om att föreslå att Västra Mälardalens Myndighetsförbunds driftbidrag inte ska räknas upp 2023. KAKS-kommunerna har kommit överens om att samma sak ska gälla Västra Mälardalens Kommunalförbunds driftbidrag, men också kommunalförbundets tjänster såsom PC på bordet och lön.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att kosten och lokalvården ska få räkna upp sina tjänster med två procent och internhyrorna med tre procent.

Kommunstyrelseförvaltningens föreslagna åtgärder, Tkr	2023	2024	2025
AKTAB Pension avtal/inflation	-2 500	-3 100	-3 400
VMMF Pension avtal/inflation	-600	-600	-600
VMKF Pension avtal/inflation	-600	-600	-600
Tjänsteperson i beredskap	-500	-500	-500
Sänka 1% resultatmålet 2023	9 600	0	0
Ökade intäkter exploatering	2 000	0	0
Delinlösen ansvarsförbindelsen pensioner	1 500	2 500	2 500
Ej skjuta till ytterligare fastighetsunderhåll	1 200	2 400	3 600
Förskjutning av investering 2022	900	0	0
Genomlysning anläggningsregistret 2022	650	650	650
PO yngre jan-mars 2023	600	0	0
Ej uppräknings driftbidrag VMMF	185	185	185
Ej uppräknings driftbidrag VMKF	160	160	160
Ej uppräknings VMKF köpta tjänster	650	650	650
Uppräkning 2 % kost och lokalvård	550	550	550
Uppräkning 3% KFIA hyror	1 700	1 700	1 700
Summa åtgärder	15 495	3 995	4 895

Riktad ramjustering procent av nettobudget:

Utöver de riktade åtgärderna föreslås en ramjustering av nettobudget med 1,44 procent för barn- och utbildningsnämnden och socialnämnden.

Kommunstyrelsen inklusive kommunfullmäktige och Arboga kommunal teknik AB:s driftbidrag och fritid- och kulturnämnden föreslås 2,14 procent ramjustering. Styrelsen och fritid- och kulturnämnden har inte så som social- och barn- och utbildningsnämndernas verksamhet resursfördelning utifrån nettokostnadsavvikelsen. Detta innebär för dessa två nämnder ett effektiviseringskrav som motsvarar skillnaden mellan 1,44 och 2,14 procent.

DRIFTRIEDOVISNING, Tkr	RAM 2022 (1/11-22)	Riktad ram- justering - 1,44% eller 2,14%
Kommunfullmäktige och kommunstyrelse TOTALT	132 989	-2 357
Revision	921	
Valnämnd	232	
<i>Kommunstyrelsen inkl. KF,</i>	78 263	-1 675
<i>Överförmynderi</i>	1 779	
<i>Driftbidrag till VMKF</i>	4 624	
<i>Driftbidrag till Räddn.tjänst Mälardalen</i>	11 149	
<i>Driftbidrag till VMMF</i>	5 318	
<i>Driftbidrag till AKTAB</i>	31 856	-682
Barn-och utbildningsnämnd	362 264	-5 212
Fritid- och kulturnämnd	44 097	-944
Socialnämnd	381 590	-5 490
SUMMA NÄMNDER	922 093	-14 000

Kommande planårens kostnadsökningar för löneöversyn, ökning av personalomkostnads-pålägg, hyror beslutade i hyrespotten och för ännu ej aktiverade investeringar ingår inte nämndernas ramar 2024 och 2025.

Numera ingår prisökningar för intäkter och kostnader, volymförändringar, riktade ramjusteringar och nettokostnadsavvikelser i nämndernas ramar.

7.4 Lokalförsörjningsplan

Syftet med Strategisk lokalförsörjningsplan är att ge förutsättningar för att med god framförhållning kunna planera och strukturera kommunens samlade lokalbehov i ett nuläge samt i ett långsiktigt perspektiv.

Underlaget utgör verktyg för att kunna bedöma framtida investeringsbehov och kommunens samlade lokalkostnader. Lokalförsörjningsplanen ska användas av nämnder och styrelsen i det årliga arbetet med Strategisk och ekonomisk plan.

Lokalförsörjningsplanen uppdateras årligen i samband med planeringsprocessen inför kommande verksamhetsår. Inför detta arbete inventerar förvaltningarnas verksamheter användningen av sina lokaler. Ett förslag till Strategisk lokalförsörjningsplan lämnas tillsammans med nämndernas och styrelsernas underlag till Strategisk och ekonomisk plan till budgetberedningen i början av maj och uppdateras inför slutligt beslut i november.

Kommunstyrelsen fattar beslut om lokalförsörjningsplanen i samband att man föreslår kommunfullmäktige besluta om Strategisk och

ekonomisk plan. Kommunstyrelsen beslutade den 29 mars 2022 om befolkningsprognos för perioden 2022–2035 och ska gälla för fortsatt planering och dimensionering. Planen utgår från en årlig befolkningsökning med 50 personer utifrån 31 december 2021 då invånarantalet var 14 100.

För åren 2022–2025 finns ett ackumulerat investeringsbehov i lokaler på cirka 642 miljoner kronor. Detta skulle leda till nettoökningar av hyreskostnader på totalt cirka 31 miljoner kronor. Investeringsutgifterna och dess påverkan på hyrorna är framtagna utifrån nyckeltal och ska ses som uppskattningar. Det pågår uppräknings av nu rådande byggindex.

Nedanstående sammanställning av pågående och kommande projekt med investeringsutgifter och beräknade nettoökningar av hyreskostnader avser totalt åren 2022–2025.

Investeringar i verksamhetsfastigheter utförs av Rådhuset i Arboga AB som sedan hyr ut lokalen till kommunens styrelse och nämnder.

Lokal och ombyggnadsprojekt 2022-2025 (tkr)	Total investering	Hyresökning
Socialnämnden/förvaltningen	202 100	12 575
Omklädningsrum Strömsborg	6 000	575
Nytt LSS-boende	29 000	2 500
Nytt LSS/SOL-boende	30 000	2 100
Ombyggnad Hällbacken etapp 1 Hemtjänst m.m	33 500	3 300
Ombyggnad Hällbacken etapp 2 Säbo 40p*	103 600	4 100
Barn- och utbildningsnämnden/förvaltningen	415 200	14 800
Ombyggnad Hällbacken till förskola 100p*	28 200	2 800
Ny grundskola 750p*	387 000	12 000
Fritid- och kulturnämnden/förvaltningen	24 500	3 400
Identifierade underhållsbehov fritidsanläggningar	24 500	3 400
Totalt	641 800	30 775

* Avgående lokalbudget inkluderas i hyresökningen

8 Kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att samordna ett tio uppdrag enligt nedan. Uppdragen ska konkretiseras och återredovisas till kommunfullmäktige.

- Utreda framtida omfattning och uppdrag för fritids- och kulturförvaltningens verksamheter (KS §155/2022)
- Ta fram ett politiskt program för fritids- och kulturområdet i Arboga kommun (KS §74/2022)
- Införa ett inköpssystem
- Utred Ekbaksbadet om det ska drivas i egen regi eller på entreprenad
- Utred vilka lokaler som koncernen ska äga, se över möjligheten till förtätning och ta fram förslag på vilka lokaler som kan avyttras.
- Översyn antaganden avseende löneöversynen 2023
- Översyn av kommunens leasingavtal
- Översyn av externt hyrda lokaler
- Översyn av administrationen i syfte att förbättra stödet till våra chefer
- Översyn av skolorganisationen och förskoleorganisationen
- Översyn internhyressystemet

9 Investeringar

En investering definieras som ett inköp som är avsett att innehas stadigvarande i kommunen och som har en ekonomisk livslängd på minst tre år samt överstiger ett prisbasbelopp exklusive moms (52 500 kronor år 2023).

Investeringar i verksamhetsfastigheter utförs av Rådhuset i Arboga AB som sedan hyr ut lokalen till kommunens styrelse och nämnder. Dessa fastigheter redovisas i Lokalförsörjningsplan.

Kommunfullmäktige beslutar om investeringsramar per investeringsområde eller projektnivå till kommunstyrelsen och nämnderna. För inventarier, maskiner och fordon fördelas totala ramar till kommunstyrelsen och nämnderna. Kommunstyrelsen beslutar om omfördelning mellan investeringsområde respektive investeringsprojekt inom den totala investeringsramen. När det gäller inventarier, maskiner och fordon har ansvarig nämnd rätt att besluta om omfördelning. Nämnderna har ett genomförande och uppföljningsansvar för investeringar. Styrelsen och nämnderna

förutsätts att inte överskrida ramarna och vid befarad avvikelse ska i första hand omprioritering ske.

För större och/eller strategiska investeringar beslutar kommunfullmäktige om totalutgiften för projektet. Förskjutningar mellan åren kan ske och uppföljning ska ske vid prognostillfällen och i samband med kompletteringsbudget. Kompletteringsbudget, för investeringar som inte slutförts inom kalenderåret, beslutas av kommunfullmäktige i samband med beslut om årsredovisning. Betalningsplaner för större investeringar ska lämnas till kommunstyrelseförvaltningens ekonomienhet för planering av likviditeten.

I nedanstående tabeller redovisas även aktuell budget för innevarande år 2022. Detta med anledning av graden av genomförande, därför tas hänsyn till genomförandekapaciteten när investeringsramar för 2023 ska beslutas för att få en förbättrad budgetföljsamhet.

Investeringsbudget 2022–2025

Investeringsprojekt, tkr	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Kommunstyrelsen	85 828	43 000	53 300	46 400
varav markförvärv	10 000	7 000	7 000	7 000
varav kommunstyrelseförvaltningen	2 315	1 800	200	200
varav fritidsanläggningar	4 800	300	300	300
varav trafik, trygghet, tillgänglighet	960	800	800	800
varav fiber	5 500	4 000	4 000	4 000
varav gator, vägar, broar, lekplatser, gc-vägar	41 953	28 600	19 500	14 600
varav övrig infrastruktur	2 500	0	4 500	5 500
varav exploatering	17 800	500	17 000	14 000
Barn- och utbildningsnämnden	2 850	1 300	1 300	1 300
Fritids- och kulturnämnden	1 630	940	1 485	550
Socialnämnden	3 000	2 510	1 150	3 200
Summa nämnder/styrelsen	93 308	47 750	57 235	51 450

Specifikation investeringar kommunstyrelsen 2022 - 2025

Investeringsprojekt, tkr	Total budget flerårigt projekt	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Markförvärv		10 000	7 000	7 000	7 000
Näringsliv och turism, skyltar		700	1 000	0	0
Utrustning KF sal mikrofoner, projektor, voteringsystem		150	100	0	0
Kostdatasystem		115	0	0	0
Övriga inventarier kommunstyrelseförvaltningen		200	200	200	200
Digitaliseringsprojekt KAK regionen		500	500	0	0
Geografiskt informationssystem		350	0	0	0
Digitalisering detaljplan		300	0	0	0
Totalt kommunstyrelseförvaltningen		2 315	1 800	200	200
Friluftsbad bryggor		300	0	0	0
Friluftsbad		0	100	100	100
Elljusspår söder		4 500	0	0	0
Spår och leder		0	200	200	200
Totalt fritidsanläggningar		4 800	300	300	300
Trafiksäkerhetsåtgärder		590	500	500	500
Trygghet- och tillgänglighetsåtgärder		370	300	300	300
Totalt trafik, trygghet och tillgänglighet		960	800	800	800
Fiber		5 500	4 000	4 000	4 000
Gator, vägar, GC		3 100	1 900	4 000	4 500
GC Engelbrektskatan		0	900	0	0
GC Sofiedahlgatan		0	1 000	0	0
Storgatan	26 000	17 653	5 000	2 500	0
Gata Alphyddan 2		0	800	0	0
Gatubelysning		2 000	800	1 000	1 000
Ny infart Vasagymnasiet	5 500	500	5 000	0	0
Åtgärder enligt broplan		300	1 000	1 000	1 000
Västerleden		10 000	0	0	0
Reparation bro Västerleden		1 000	0	0	0
Ny grundskola infrastruktur	8 000	0	5 000	3 000	0
Beläggnings-UH övrigt		6 600	6 700	7 000	7 300
Lekparker		800	200	1 000	800
Utsmückning torg/centrummiljö		0	300	0	0
Totalt gator, vägar, broar, lekplatser och GC-vägar		41 953	28 600	19 500	14 600
Fördjupad stabilitetsutredning etapp 3-8 utförande	9 500	1 500	0	4 000	4 000
Stabilitetsutredning Strandvägen-Ladbron		0	0	500	1 500
Nytorget		1 000	0	0	0
Teknikbacken					
Totalt övrig infrastruktur		2 500	0	4 500	5 500
Åbrinken etapp 3 Krakaborg	30 000	3 000	0	13 000	14 000
Norra skogen Asphällsvägen, gata	11 000	3 000	0	0	0
Norra skogen		0	0	0	0
Sätra Nordväst	21 000	9 000	0	0	0
Fasanen infrastruktur	2 000	0	0	0	0
Syrenen	2 500	2 000	0	2 000	0
Kastanjen	2 500	800	0	2 000	0
Fågelsjövägen, Brattberget	500	0	500	0	0
Totalt exploatering		17 800	500	17 000	14 000
Summa		85 828	43 000	53 300	46 400

Kommunstyrelsens investeringsbehov beskrivs i ovan redovisade tabell.

Markförvärv

Det är av stor vikt att kommunen har egen markreserv för kommande utveckling. Marken behövs både för framtagande av nya bostadsområden och verksamhetsområden, men även såsom bytesmark för att kunna förvärva bättre belägen mark. Att, när tillfälle ges, komplettera markreserven är nödvändigt för kommunens möjlighet att styra Arboga kommuns utveckling. Om kommunen saknar lämplig byggklar mark kan det bli dyrt, och kanske omöjligt, att senare närmare in på exploatering frivilligt förvärva mark.

Kommunstyrelseförvaltningen

Befintliga skyltar vid infarter är runt tio år. Det är daterad teknik som ofta fallerar. Det är mycket kostsamt och i viss mån farligt att byta ut tygveporna med motiv. De ska ersättas med digitala kostnadseffektiva alternativ som är smidiga att uppdatera via webben. Kommunfullmäktigesalen är i behov av ytterligare investeringar i digital teknik. Digitalisering av samhällbyggnadsverksamheten.

Fritidsanläggningar

Fritidsanläggningar avseende friluftsbad och spår/leder har under 2022 flyttats till kommunstyrelsen. Medlen från 2023 och framåt utgörs av planerat underhåll av befintliga anläggningar.

Trafik, trygghet och tillgänglighet

Trafiksäkerhetsåtgärder består under 2023 av avsmalning Snarhemsvägen och eventuellt Sofiedalsgatan samt hastighetsdämpande åtgärder längs Köpingsvägen. Trygghets- och tillgänglighetsåtgärder avser löpande återkommande poster.

Fiber

Avser investering i kommunens övergripande fiberstruktur. Här finns osäkerhet kring strategi och planering. Säkerheten kring verksamhetsfiber bör utredas och prioriteras.

Gator, vägar, broar, lekplatser och gång- och cykelvägar

Gator, vägar och GC-vägar avser kompletteringar eller ombyggnationer av gator- och GC struktur. Budgeterade medel avser större åtgärder inom området gata, väg GC som ej inryms i driftbudget, då dessa åtgärder är mer omfattande exempelvis byte av gatu-

överbyggnad, mer omfattande arbeten avseende GC- nätet eller större trafiklösningar.

Gång-och cykelväg etapp 2 på Engelbrekts-gatan. Gång- och cykelväg vid nya LSS-boendet Alphyddan 2. Åtgärder av gatustrukturen till Alphyddan 1 och 2.

Storgatan avser renovering och viss ombyggnation av Storgatan och dess anläggningar. Storgatan planeras som årsöverskridande över 2024, då hänsyn bör tas till återställningsarbeten etappvis.

Gatubelysning är årlig budget och avser bland annat större seriebyten eller byten av stolpar och fundament samt kraftkablage. Detta kan med fördel utföras parallellt med ett pågående projekt.

Ny infart Vasagymnasiet; denna investering bör ses i ett större sammanhang där åtgärder för infrastruktur och trafikåtgärder har samband med projekten Syrenen, Kastanjen och det eventuella projektet Ladubackskolan.

Åtgärder enligt broplan är renoveringsåtgärder av kommunens bro- och tunnelanläggningar. Ny besiktning behöver genomföras under 2023 och revidering av åtgärdsplan.

Beläggningsunderhåll avser övergripande åtgärder utifrån årlig beläggningsplan.

Åtgärder av Gäddgårdsskolans infrastruktur avvaktar grundskoleprojektet. Svårbedömt tidsmässigt i dagsläget då det endast finns underlag i form av förslag till detaljplan samt infrastrukturskisser kopplat till det.

Lekparkernas budget avser övergripande större reparationer samt kompletteringar av lekplatsanläggningar. En inventering bör genomföras avseende kommunens övergripande lekparkestånd och skicket på dessa enheter. Utifrån det bör en strategi tas fram där behov och utgifter för övergripande åtgärder presenteras. För 2023 är behovet av investeringar avseende lekpark inte så stort. Bedömningen är att medel minskas till 200 tkr för 2023, samt att ej upparbetade medel från 2022 överförs till 2023.

Utsmyckning torg/centrummiljö avser utbyte av blomlådor.

Övrig infrastruktur

Fördjupad stabilitetsutredning etapp 3–8 avser utredning och projektering av återstående etapp mellan Kajen och GC-bro Stenlöpet. Projektet påbörjat under 2022. Här kommer det förmodligen krävas en miljödom som säkerligen har en tidplan på cirka ett år. Utifrån det upparbetas del av medel 1,5 mkr för 2022, och resterande kvarstående medel flyttas till 2023 som årsöverskridande projekt. Under år 2022 beräknas 200 tkr upparbetas, vilket gör att 1,3 mkr beräknas som årsöverskridande till 2023.

Nytorget, under 2022 arbete med framtagande av bygghandling och prognosen är att arbeta upp cirka 600 tkr av budgeterat 1 mkr. Inga belopp angivna i avvaktan på inriktning.

Projekt Teknikbacken avser vattenledning från Arbogaån till backen för att spruta snö. Kalkylerat belopp 7,5 mkr. Dialog med förening som söker bidrag. Belopp får anges i ett senare skede.

Exploatering

Åbrinken etapp 3 kommer troligtvis inte påbörjas under 2023 vilket gör att projektet flyttas framåt. Medel för projektering och

utförande bör inordnas först när det finns en större säkerhet till detaljplan.

Projektet Norra skogen, Asphällsvägen utgår i avvaktan på framtagande av planprogram för Norra skogen. Norra skogen är området mellan Sättra och Arboga tätort.

Fasanen infrastruktur avvaktar övergripande beslut, skolfrågor samt Götlunda i helhet.

Syrenen avser byggnation av infrastruktur till kommande bostadsområde. 500 tkr budgeteras för 2023 avseende utredning och projektering. Därefter utförande med 2 mkr år 2024. Om det däremot kommer en exploatör på plats begärs tidigareläggande av utförandet.

Projektet Kastanjen avser en detaljplan som vunnit laga kraft och ska bli ett bostadsområde. 500 tkr för projektering under 2023 och därefter 2 mkr för utförande 2024.

Projektering av gata och infrastruktur under 2023 som avser förtätning av området mellan Brattbergsvägen och Fågelsjövägen.

Specifikation investeringar barn- och utbildningsnämnden 2022 - 2025

Investeringsprojekt, tkr	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Inventarier förskolan	1 950	400	400	400
Inventarier grundskolan	700	700	700	700
Inventarier gymnasiet	200	200	200	200
Summa	2 850	1 300	1 300	1 300

Specifikation investeringar fritids- och kulturnämnden 2022 - 2025

Investeringsprojekt, tkr	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Ljud, bild och annan teknik i hallar m.m.	130	100	100	100
Bibliotek investeringar	200	440	100	350
Kulturskolan instrument	200	100	100	100
Kulturskolan larm- och låssystem	0	260	0	0
Övrigt kulturskolan	0	0	185	
Eckbacksbadet investeringar	100	40	0	0
Utomhusmiljö fritidsgård	0	0	1 000	0
Konsträrlig utsmyckning	1 000	0	0	0
Summa	1 630	940	1 485	550

Specifikation investeringar socialnämnden 2022 - 2025

Investeringsprojekt, tkr	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Möbler vård och omsorg	200	200	200	200
Verksamhetssystem	1 000	1 600	0	0
Digitalisering	1 000	200	500	200
Höj- och sänkbara arbetsbord	0	250	0	0
LSS gruppboende	0	0	450	0
LSS/SoL boende	0	0	0	500
Särskilt boende	0	0	0	2 300
Isolerad container	0	60	0	0
Mindre traktor	0	200	0	0
AVU Högskolecentrum	300	0	0	0
AMV bullersanering, kök med mera	500	0	0	0
Summa	3 000	2 510	1 150	3 200

10 Ekonomiska sammanställningar

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING, tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Verksamhetens kostnader och intäkter ¹	-889 045	-917 681	-972 596	-954 532	-977 884	-1 024 300
Avskrivningar	-17 850	-21 500	-21 500	-26 330	-30 350	-31 250
Verksamhetens nettokostnader	-906 895	-939 181	-994 096	-980 862	-1 008 234	-1 055 550
Skatteintäkter	677 395	689 130	706 196	723 090	754 079	786 973
Generella statsbidrag och utjämning	240 082	244 224	247 114	250 813	255 717	264 952
Verksamhetens resultat	10 582	-5 827	-40 786	-6 959	1 562	-3 625
Finansnetto ¹	19 302	15 127	16 134	7 059	8 538	14 125
Resultat efter finansiella poster	29 884	9 300	-24 652	100	10 100	10 500
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat ¹	29 884	9 300	-24 652	100	10 100	10 500

¹ Från och med 2021 redovisas pensionsåtagandet enligt blandmodellen, utfall 2020 är justerad enligt blandmodellen. Årets resultat påverkas på grund av att pensionsåtaganden (ansvarsförbindelsen) förändras.

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS, tkr	Bokslut 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
Årets resultat	29 884	- 24 652	100	10 100	10 500
<i>Justering för ej likviditetspåverkande poster</i>					
Av- och nedskrivningar	17 850	26 512	26 330	30 350	31 250
Avsättningar	21 780	5 898	15 305	18 527	-2 720
Övriga ej likvidpåverkande poster	0	0	0	0	0
Medel från vht före förändring av rörelsekapital	69 514	7 758	41 735	58 977	39 030
Förändring av rörelsekapital	24 087	- 28 590	-14 092	-27 842	-6 880
MEDEL DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	93 601	-20 832	27 643	31 135	32 150
Nettoinvesteringar materiella anläggningstillgångar	-50 337	- 64 708	-47 750	-57 235	-51 450
Försäljning materiella anläggningstillgångar	14	0	0	0	0
Omklassificering materiella anläggningstillgångar	-27 642	0	0	0	0
Förvärv finansiella anläggningstillgångar	-64 038	0	0	0	0
Försäljning finansiella anläggningstillgångar	225	0	0	0	0
MEDEL INVESTERINGSVERKSAMHETEN	-141 778	-64 708	-47 750	-57 235	-51 450
Nyupptagna lån/ amortering	0	- 168 476	0	0	0
Förändring långfristiga fordringar	142 347	174 391	0	30 000	20 000
Förändring långfristiga skulder	-42 469	- 1 268	-893	-900	-900
MEDEL FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	99 878	4 647	-893	29 100	19 100
ÅRETS KASSAFLÖDE	51 701	-80 893	-21 000	3 000	-200
Livida medel vid årets början	169 191	220 893	140 000	119 000	122 000
Livida medel vid periodens slut	220 893	140 000	119 000	122 000	121 800
FÖRÄNDRING LIKVIDA MEDEL	51 701	-80 893	-21 000	3 000	-200

Balansräkning

BALANSRÄKNING, tkr	Bokslut 2021	Prognos 2022	Budget 2023	Plan 2024	Plan 2025
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar	996 853	860 658	882 075	878 960	879 160
Materiella anläggningstillgångar	398 877	437 073	458 490	485 375	505 575
Finansiella anläggningstillgångar	597 976	423 585	423 585	393 585	373 585
Bidrag statlig infrastruktur	11 934	11 288	10 610	9 980	9 330
Förråd o kortfristiga fordringar	86 411	94 985	110 000	110 000	110 000
Kassa Bank	220 893	140 000	119 000	122 000	121 800
SUMMA TILLGÅNGAR	1 316 091	1 106 931	1 121 685	1 120 940	1 120 290
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER					
Eget kapital	724 955	700 303	700 403	710 503	721 003
varav årets resultat	29 884	-24 652	100	10 100	10 500
Avsättning	126 813	132 711	148 016	166 543	163 823
Skulder	464 323	273 917	273 266	243 894	235 464
Långfristiga skulder	197 037	27 293	26 400	25 500	24 600
Kortfristiga skulder	267 286	246 624	246 866	218 394	210 864
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER	1 316 091	1 106 931	1 121 685	1 120 940	1 120 290



Bara en halvtimme från Örebro, Västerås och Eskilstuna ligger Arboga. En inspirerande plats som präglas av vacker miljö, kreativitet och engagemang.

I Arboga finns ett stort utbud av fritids- och kulturaktiviteter, en inspirerande boendemiljö och både tid och utrymme att förverkliga idéer. Så ge plats för inspiration. Välkommen till Arboga.

Läs mer om Arbogas vision och varumärke – Arboga plats för inspiration på www.arboga.se

ARBOGA
PLATS FÖR INSPIRATION